

Biedrība „Laimas slimības slimnieku biedrība”

Reģ. Nr. 40008285893

Dārza iela 30, Sigulda, Siguldas novads, LV-2150

LR Veselības ministrijai
Brīvības iela 72, Rīga
LV 1011
vm@vm.gov.lv

Siguldā

Nr. 2019/10-1

Datums skatāms laika zīmogā

Uz 2019. gada 29.augusta Nr. 01-17.1/3644

Atklāta vēstule par Laimas slimības diagnostiku un ārstēšanu

Laimas slimības slimnieku biedrība (turpmāk – biedrība) ir saņēmusi 2019. gada 29.augusta vēstuli Nr. 01-17.1/3644 (turpmāk – vēstule), kurā Veselības ministrija ir sniegusi atbildi uz Laimas slimības slimnieku biedrības (turpmāk – Biedrība) 2019.gada 23.jūlija vēstuli.

Izvērtējot saņemto atbildi un informāciju, kas nonākusi Biedrības rīcībā saistībā ar Veselības ministrijas 2019.gadā izstrādātajām Laimas slimības diagnostikas un ārstēšanas rekomendācijām, biedrībai ir vairāki jautājumi un priekšlikumi.

Vēstulē rakstāt: *“paskaidrojam, ka šobrīd Veselības ministrijā netiek plānots veidot darba grupu par Laimas slimības diagnostikas un ārstēšanas jautājumiem, tai skaitā vadlīniju pārskatīšanu. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 25. maija noteikumu Nr. 469 “Kārtība, kādā izstrādā, izvērtē, reģistrē un ievieš klīniskās vadlīnijas” 3. punktā noteikto, izstrādāt vadlīniju projektu un iesniegt to Slimību profilakses un kontroles centrā reģistrēšanai ārstniecībā izmantojamo vadlīniju datubāzē ir tiesīgas ārstniecības personu profesionālās organizācijas, ārstniecības iestādes un augstskolas, kuras īsteno akadēmiskās un otrā līmeņa profesionālās studiju programmas medicīnā. Tādējādi, š.g. 16. aprīlī Veselības ministrijā organizētajā sanāksmē ārstiem infektologiem tika lūgts līdz š.g. septembrim pārskatīt vadlīnijas Laimas slimības ārstēšanai, precizēt un aktualizēt ģimenes ārstiem paredzēto informāciju attiecībā uz Laimas slimības diagnostiku un ārstēšanu, kā arī sniegt priekšlikumus par medicīniskām indikācijām un apmaksas nosacījumiem pacienta nosūtīšanai laboratorisko izmeklējumu veikšanai.”* Biedrības rīcībā ir nonākusi informācija, ka 2019.gada augustā ģimenes ārsti ir saņēmuši *Laimboreliozes (Laimas slimības) diagnostikas un ārstēšanas klīniskās rekomendācijas pieaugušajiem 2019* (turpmāk – rekomendācijas), ko izstrādājušas ārstes - Ieva Tolmane (infektologs), Velga Kūse (infektologs), Agita Jēruma (infektologs), Jeļena Storoženko (laboratorijas speciālists), Indra Zeltiņa (infektologs), Monta Madelāne (infektologs), Ilze Ekšteina (infektologs) - balstoties uz pieejamo Eiropas un ASV Laimboreliozes vadlīniju apkopojumu un analīzi, kas publicēts 2018. gadā¹. **Tā kā rekomendācijās ir teikts, ka “Laimboreliozes diagnostikas un ārstēšanas klīniskās rekomendācijas pieaugušajiem paredzētas visu specialitāšu ārstiem, kuri savā praksē sastopas ar pacientiem, kuriem ir aizdomas par laimboreliozī, vai slimība ir apstiprināta.**

¹Eldin C, Raffetin A, Bouiller K et al. Review of European and American guidelines for the diagnosis of Lyme borreliosis. *Medicine et maladies infectieuses* 49 (2019) 121-132

Biedrība „Laimas slimības slimnieku biedrība”

Reģ. Nr. 40008285893

Dārza iela 30, Sigulda, Siguldas novads, LV-2150

Rekomendācijas var izmantot studenti un rezidenti kā mācību līdzekli”. Biedrība lūdz sniegt skaidrojumu, vai rekomendācijas ir kā informācijas precizēšana ģimenes ārstiem vai tās ir uzskatāmas par vadlīnijām Ministru kabineta 2010. gada 25. maija noteikumu Nr. 469 “Kārtība, kādā izstrādā, izvērtē, reģistrē un ievieš klīniskās vadlīnijas” izpratnē? Ja tās ir uzskatāmas par vadlīnijām, vai ir ievēroti Ministru kabineta 2010. gada 25. maija noteikumi Nr. 469 “Kārtība, kādā izstrādā, izvērtē, reģistrē un ievieš klīniskās vadlīnijas”? Un kā skaidrojat situāciju, ka rekomendācijas ir izsūtītas ārstiem, taču Slimības kontroles un profilakses centra klīnisko vadlīniju datu bāzē informācijas par tām nav pieejama? Vai Veselības ministrija uzskata, ka ir izpildīts Veselības ministrijas uzdots uzdevums līdz š.g. septembrim pārskatīt vadlīnijas Laima slimības ārstēšanai?

Iepazīstoties ar rekomendācijām, Biedrībai ir radušies šādi iebildumi un komentāri:

- 1) izvēlētais atsauces pēc Biedrības domām liecina par nepietiekami iedziļināšanos Laimas slimības diagnostikas un ārstēšanas iespējās, jo saskaņā ar publiski pieejamo informāciju ir jaunāki pētījumi un publikācijas, kas ir atšķirīgas no tām, kas iekļautas rekomendācijās;
- 2) rekomendācijās iekļauti pamatā IDSA diagnostikas un ārstēšanas principi, taču nav ņemti vērā ILADS principi, kas arī balstīti pētījumos un ir pretrunā ar rekomendācijās minētajiem;
- 3) rekomendācijās minēts, ka kopš 2009. gadā Latvijā vidēji tiek reģistrēti 613 (454-866) laimboreliozes gadījumi gadā. Augstākā saslimstība bija novērota 2011. gadā, bet 2018. gadā reģistrēts 481 gadījums jeb 23,5 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem, savukārt inficēto ērcu skaits pieaug, kas nekorelē ar apstiprināto Laimas slimības slimnieku skaitu. Biedrībā saņemto cilvēku pieredzes stāsti par novēlotu diagnostiku, liek apšaubīt šo statistisko datu atbilstību patiesai situācijai;
- 4) rekomendācijās ir uzsvars uz to, ka jābūt eritēmai, bet netiek minēts, ka starptautiskā medicīniskā literatūrā par Laimas slimību ir rakstīts, ka tikai apmēram 50% parādās eritēma un ap 50 % saslimušajiem tā neparādās, līdz ar to laimboreliozes slimnieki bez eritēmas visbiežāk netiek diagnosticēti laicīgi;
- 5) rekomendācijas nav informācijas par visiem iespējamajiem simptomiem vai konkrēto simptomu saistību ar Laimas slimību²;
- 6) rekomendācijās vispār nav iekļauta informācija par asimptomātisku pacientu diagnostiku un ārstēšanu.

Nemot vērā iepriekš minēto, aicinām veidot darba grupu, lai pilnveidotu un precizētu esošās rekomendācijas. Darba grupā aicinām iekļaut dažādu specialitāšu ārstus, kuriem ir saskarsme ar Laimas slimības diagnosticēšanu un ārstēšanu, kā arī Biedrības pārstāvjus, tā nodrošinot, ka objektīvi tiek pārstāvētas arī pacientu tiesības uz kvalitatīvu veselības aprūpi. **Lūdzam informēt par rekomendāciju pārskatīšanu un darba grupas veidošanu, tajā iekļaujot arī Biedrības pārstāvjus.**

Tā kā Biedrības 2019.gada 23.jūlija vēstulē ne atbalstījāt, ne noraidījāt Biedrības priekšlikumus, rakstām atkārtoti: masu medijos speciālisti un ārsti atzīst, ka ārstēšanās un atlabšanas process pie saslimšanas ar Laimas slimību var būt ilgs, norādot, ka tas var ilgt gadu, divus un vairāk. Arī biedrības apkopotā informācija un cilvēku pieredzes stāsti liecina, ka daudzos gadījumos atlabšanas process ir ilgstošs un cilvēkiem ir zaudētas darba spējas. Nemot vērā šo faktu, nepieciešams paredzēt invaliditātes pabalstu uz atlabšanas laiku, jo cilvēku darba

²https://lymediseaseassociation.org/wp-content/uploads/2009/11/DrB_SymptomList2005Pdf.pdf vai
<https://drive.google.com/file/d/0B9hqzwtDy6kLWdQdHNIaHZTa2c/edit>

Biedrība „Laimas slimības slimnieku biedrība”

Reģ. Nr. 40008285893

Dārza iela 30, Sigulda, Siguldas novads, LV-2150

spējas ir būtiski samazinājušās vai zudušas pavisam. Daļai cilvēku pēc sešu mēnešu slimošanas darba devējs saskaņā ar šī brīža likumdošanu ir tiesīgs uzteikt darba tiesiskās attiecības. Cilvēki paliek bez jebkādiem iztikas līdzekļiem, kas apgrūtina atveseļošanos, rada stresu par iztikšanu, kas savukārt var novest pie neirozēm, depresijas un citām veselības problēmām. **Lūdzam ņemt vērā un rīkoties attiecībā uz šādiem Biedrības priekšlikumiem, kuru mērķis ir nodrošināt pēc iespējas ātrāku atlabšanu:**

- 1) **pārskatīt invaliditātes izskatīšanas kārtību/iegūšanas kritērijus cilvēkiem ar hronisko Laimas slimību.**
- 2) **atbalsts ārstēšanās izdevumu segšanai, nosakot kompensējamos medikamentus un procedūras.**

Cilvēku skaits, kas vēršas Biedrībā ik dienu pieaug un tas liecina, ka neskaitāmi daudz cilvēku ik dienas cieš sāpes, zaudē darba spējas, viņu dzīves kvalitāte ir stipri ietekmēta, tādējādi tiek ietekmēta Latvijas kā valsts kopējā labklājība un attīstība.

Biedrība aicina jūs, Veselības ministriju, rūpīgāk izvērtēt mūsu prasību – censties apzināties reālo situāciju, jo runa ir par mūsu valsts iedzīvotāju veselības stāvokli, līdz ar to viņu darbaspējām, labklājību.

Biedrības „Laimas slimības slimnieku biedrība” vārdā
(paraksta*)
(paraksta*)

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Elīna Prikule
Zane Šneidere